

YAZILIŞININ 600. YILINDA BİR KUTLU DOĞUM ŞAHESERİ ULUSLARARASI MEVLİD SEMPOZYUMU

TÜRKİYE
DİYANET VAKFI
YAYINLARI

Bir Kutlu Doğum Şaheseri

MEVLİD ve SÜLEYMAN ÇELEBİ

Editörler

Bilal Kemikli

Osman Çetin

Mevlid ve Süleyman Çelebi

Bilal Kemikli-Osman Çetin

Yayın No: 476

Sempozyum ve Paneller Serisi : 45

ISBN 978-975-389-649-8

10.06.Y.0005.476

Yayıncı Sertifika No: 15402

© Bütün Hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.

1. Baskı, Eylül 2010, Ankara 1.000 Adet

İLK SAY Kurulu'nun 09.02.2010 tarih ve 2/5 sayılı kararıyla uygun görülmüş ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti'nin 16.02.2010 tarih ve 1333 /16 sayılı kararıyla basılmıştır.

Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi'nin dizgi, fotomekanik, ofset ve cilt tesislerinde hazırlanıp basılmıştır.

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi

Alınteri Bulvarı 1256 Sokak No:11

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0312. 354 91 31 (pbx) Faks:0 312 354 91 32

web: www.diyagnetvakfiyayin.com.tr.

e-posta: tdvyayin@diyanetvakfi.org.tr

SÜLEYMAN ÇELEBİ'NİN HUZURUNDA TARİHLE BULUŞMAK

Prof. Dr. Ümit MERİÇ

Emekli Öğretim Üyesi,

Muhterem hazirûn,

Her Müslüman gibi ben de hemen bütün konuşmalarına ve yazılarına, "Euzü besmele" ile başlarım. Besmele, söz'ün Allah'a secdecisidir. Bismelenin, anamızın ak sütü gibi güzel Türkçemize naklini ise, şu iki gündür muhabbet dergâhında bizleri toplamış olan Süleyman Çelebi'ye borçluyuz: "Allah adını zikredelim evvela!" Bu bana kalırsa Türk Dilinin *euzü besmele'*ye secdesidir. Bir zamanlar Ulucaminin İmamı olan Süleyman Çelebi'nin arkasında bizler, altı asırlık bir cemaat olarak bismelenin Türkçesi ile hazretin arkasında boyun keserek Allah adın zikrediyoruz. Hilalimiz Bedr olunca, acaba hangi dünya diline bundan daha efsunkâr bir üslup ile aktarılabilecek, "besmele"? Bilmiyorum, sanmıyorum, ummuyorum.

Evet, iki gündür bizi, ufuktan ufuğa kanatlandıran tebliğcilere de yeni bir *Mevlid*'in müjdesini, sabırsızlıkla beklediğimiz şu günlerde, böyle bir "yeniden doğuş"a, ebelik yapmış olan herkese ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Mevlid-i Şerif, aslında beşeriyetin büyük ölçüde, kendi varlığı ile ilgili en temel soruları sormayı unuttuğu, sadece beden değil asil bir ruh sahibi olduğunu nerdeyse hatırlamadığı şu demlerde, belki de üzerinde en büyük ısrarla durulması, düşünülmesi, fark edilmesi gereken konudur. Peygamberler zincirinin son halkası dünyaya şeref vermiştir; hilkatın şaheseri olan insan Allah'tan, bütün insanlığın kurtuluşuna vesile olan ve olacak olan *Kitab*'ı getirmiştir ve bunun farkında olmayan milyarlarca insan şu anda yeryüzünde nefes alıp vermektedir. Bu açıdan *Mevlid-i Şerif*'in, dünya dillerinden bazılarına, İngilizceye, Arapçaya, Almancaya çevrilmiş olduğunu öğrenmek beni çok sevindirdi. Allah'tan dilerim, Kur'an-ı Kerim'in çeşitli dillerdeki mealleri ile beraber, *Mevlid-i Şerif* de dünyada en çok okunan eserler arasına girer.

Mevlid-i Şerif'in 600 yıldır okunmasının, sevilmesinin, ezberlenmesinin sırrı acaba nedir? Mevlid, tarihimizde benzer bir görev üstlenmiştir, gelecekte de benzeri bir görev ifa edebilir mi?

Şu iki günlük tebliğlerin de aydınlattığı gibi, *Mevlid*, edebî bir metin olmaktan çok fazla bir şeydir. O'nun kaleme alındığı yıllar

1409'ların fırtınalı yıllarıdır. Osmanlı, Haçlı ile Moğol arasına sıkışmış, iki taraftan gelen darbelerin orta yerinde kalmıştır. Beşiği, Domaniç Yaylası'ndaki çam ağacının dalında babaannesi Haymana Hatun tarafından sallanan Osman Gazi'nin büyüyünce toprağa diktiği o narin fidan, gelişip cihanın dört bir yanına gölge mi salacaktır? Yoksa dalları kırılıp, gövdesi yere mi devrilecektir? Tarih bir kere daha "En büyük çınarların, en fırtınalı diyarlarda boy attığını" ispatlayacak ve *Mevlid-i Şerif*'in Bursa'nın ahşap evlerinde ya da İznik'in camilerinde, aşk ve şevkle okunmasından kısa bir süre sonra, 1453'ün İstanbul'unda, 1448'in Kosova'sında, 1471'in Kırım'ında, 1520'nin Belgrad'ında, 1570'in Lefkoşe'sinde evleri nurlandırmaya, camii ve tekkeleri heyecanlandırmaya başladığını kaydedecektir. Devletimiz, belki de bir kere daha Hazret-i Peygamber'in manevi şahsiyeti etrafında kucaklaşan insanımızın gayreti ile Bursa merkezli bir Anadolu Devleti iken, İstanbul merkezli bir dünya devleti haline gelmiştir.

Bu sabah Balkanlar'da ya da Kafkaslar'da, velhasıl Osmanlı irfan denizinin dalgalarına sinisini açan bütün topraklarda, *Mevlid-i Şerif*le birlikte seyahat ettik. Bursa'dan başlayıp Altı yüzyıl boyunca, o ufuklara Bursa merkezine doğru geri döndüler. Fetret Devri Osmanlı'sını 1409'da Peygamber aşkı etrafında toplayan Süleyman Çelebi'nin *Mevlid-i* şimdi o uzak ufuklardan gelen eski ve yeni Osmanlı'ları, "Allah adın zikredelim evvelâ" demeleri için Bursa'da bir kere daha topladı.

Sormak istiyorum: Hristiyanlık ya da Yahudilik Tarihi'nde Süleyman Çelebi'nin *Mevlid-i Şerif*'in benzeri bir metin, Hazret-i İsa'ya, ya da Hazret-i Musa için kaleme alınmış ve bin yıllar boyunca evlerde, saraylarda, kiliselerde ya da havralarda terennüm edilmiş midir? Oysa Osmanlı Coğrafyasında dün olduğu gibi, bugün de ümmetin her kulunu, Peygamber aşkı etrafında toplayan bu manzume cezbe ve cazibesini bugün de sürdürmeye devam ediyor. Kandil gecelerinde ya da doğum, ölüm, evlilik, velhasıl insan hayatının her dönemecinde Süleymaniye'nin kubbesi ya da Diyarbakır Ulu Camii'nin mihrabı altında toplanan insanımız *Mevlid-i Şerif* kıraatını huşu ile dinliyor. Söylemenin yeri midir, bilmiyorum, ama henüz TV' nun evlerimizin başköşesine kurulmamış olduğu yıllarda, secdenin heyecanını yeni tatmış bir müptedi olarak, ben de radyodan gelen Kâni Karaca'nın sesini, babamın çalışmaları sırasında kullandığı teyp kasetlerine kaydederdim. Babamsa, eve gelen dostlarına yarı şaka, yarı ciddi, "Ümit kasetleri *Mevlid-i Şerif*le dolduruyor. Kâni Karaca'nın tilaveti de o kadar güzel ki, ben de üstüne konuşmaya kıyamıyorum" diye serzenişte bulunurdu.

Bizleri nurdan türbesi başında bir kere daha buluşturan Süleyman Çelebi'ye "Makamı Cennet olsun inşallah" diyor, Şefaat-ı Muhammediye'ye nail olmamız için, bu güzel toplantının da bir vesile olması için dua ediyorum.